

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 2

Fylke: Sogn og Fjordane.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Aurland

Emne: Transport av høy

Bygdelag: Aurland

Oppskr. av: Atle Juul

Gard:

(adresse): Aurland

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
Etter konferanse med handelskar Martin Lie, Aurland.

SVAR

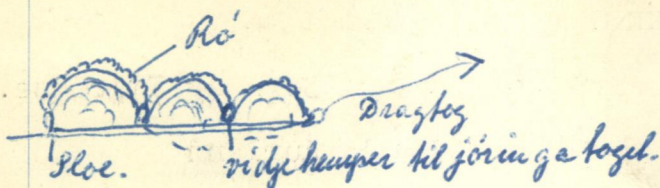
På alle gardar der det er so flatt at det er råd bruka
køyrereidskap,vert no høyet køyrt i hus,antan i høyvogn,
hjulslode eller taokkaslee.(Uskodde slee).

Der det er bratt og ulendt vert og tildels brukt renne-
streing eller heis,alt etter so transporten skal opp eller
ned.

1) Før var det vanleg at dei bar høyet antan heilt heim
eller til vegas- (veges). No vert markaslette lite brukt
Det minka av etterkvart so det vart ilt om folkahjelp
Og var omlag slutt her nedi bygd i for so ein 10-15 år
sidan. Dei vart brukte etter so folka ein var på garden.
Den hestause lyt vera "børahest"! Han bere på ryggen
eller der det er flatt brukar han handkjerra.

2) Den tid dei slo i markedn, hadde dei og utlør eller
markalør. Hit bar dei so høyet eller rende på streing,
etterso lendet var til. Til børatog brukar ein no hampa-
tog, før var det ofta bastatog (kjøpevara) eller endå
eldre var reimatog. Eit høytog skal vera mestaso 5 farnar
Der det var bratt og langt til hesjar, velte dei graset
eller la det på nokre bjørkegreiner og drog det. Det
vart då som ein uvand sloe.

Vintrasloane var meir føreseg gjore. Dei tok so kring
100 kg. på vintrasloe. Høyet vart lagt på sloen i 2-
3 rø. Bintok til framme på sloen. Attaste rø var størst.

Til høgtong brukast
helst ei kvill anten av
ask eller
bjørk, slik som denne.

I ei bør var det 3 faingje. Ei faingja var so mykje du kunde inn i ~~fxxx~~ fanget. Ei vaksi-bør skulde vega 36 kilo.

Børatoget hadde trehelda. Når børi var pålagd og snørd, for ein føre, ein stakk armene inn i fatlane og tok dei lause togendane over eine oksli. So var det då å koma seg opp med å dra i togendane samstundes so ein rugga litt att og fram med børi so ein fekk henne godt opp på ryggen. Det var sjeldnare det hōvde so ein fekk hjelp til å koma på fot. Hadde ein snørt børi slik at helda kom frampå halsen fekk ein "kjeriinga-helda" då var det ilt å bera. Og det var no ikkje nett noki æra å koma til gards med kjeriingahelda. Med eg var gutonge laut borni vera med å bera, om det no ikkje nett vart so store bører, so for det fyrste. Men dei skulde venjast, og so, gjere da kvar si mun, sa musi, meig i sjøen, brukte dei gjerne segja om borni sitt arbeid.

Løypestreing er og vart brukt. Torgeir Terum var den fyrste som fekk seg streng her. Det var i 1880 åri. Her kallast løypestrengen for rennestreng, og me segjer at me renner høy, lau eller ved.

3) Høet vart køyrt heim på sumarføre.

4) No køyrer ein høyet inn med firhjuls høyvogn, som ofte er frå Moelven Bruk. Mange brukar hjulslede. Han har 2 hjul men ikkje meiar korkje framme eller bak. Storleiken på hjulsledane kann skilja seg noke. Ca. 4 aln lang og knapt 2 aln brei. Skoning vert brukt berre på vintersledar. Lasset gjørast oftast med gjøringatog men stundo med høytong. Aldri meir enn ein hest for sleden eller vogni. Ein brukar same slag helda på gjøringatog so på børatog.